

BÉKÉS VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK ELNÖKE

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Telefon: +36-66-441-156

Előkészítő: Méhi Gabriella	NYILVÁNOS ülés
Véleményező: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS
a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
2025. december 4-én tartandó ülésére

Tárgy: Beszámoló a Békés Vármegyei Önkormányzat 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjának végrehajtásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 27. §-a értelmében a vármegyei önkormányzatok területi önkormányzatként területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat látnak el, így a Békés Vármegye Önkormányzata hatáskört és eszközt kapott a 2014-2020-as, valamint a 2021-2027-es európai uniós programozási ciklusra vonatkozóan a legfontosabb vármegyei területfejlesztési célok megvalósításához.

A területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény 10. § (2) bekezdése a) pont szerint a vármegyei önkormányzat nyomon követi és értékeli a vármegyei területfejlesztési koncepció és a vármegyei területfejlesztési programok végrehajtását.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (továbbiakban: TOP) megyei szintű végrehajtásáról, a megyei eredményekről a közgyűlés legutóbb a 2024. szeptemberi ülésén kapott tájékoztatást, mely az 54/2024. (IX. 19.) KGY. határozat határozattal elfogadásra került.

Jelen előterjesztést az Irányító Hatóság 2025.szeptember 24-én megküldött adatszolgáltatása alapján készült.

A 2014-20 közötti európai uniós források tervezése, a program végrehajtása

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § ag) pontja alapján a területi szempontú operatív program megalapozása érdekében integrált területi programot készít és részt vesz annak végrehajtásában. A 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 19. pontja alapján a területi szereplő kidolgozza az Integrált Területi Program (továbbiakban: ITP) szintű kiválasztási kritériumokat, figyelembe véve az operatív programban és az e rendeletben meghatározott horizontális követelményeket. A kiválasztási kritériumok alapján összeállítja az ITP-t és kezdeményezheti annak módosítását; véleményezi az irányító hatóság által megküldött felhívást és megadja a területi szempontú értékelési szempontokat. A rendeletben meghatározott esetben szavazati joggal részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésén, vagy e rendeletben meghatározott esetben a területi szempontú értékelési szempontokat értékeli és az irányító hatóság elé terjeszti; adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához; végrehajtja az ITP-t, amelynek keretében a kedvezményezettekől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekről adatszolgáltatást kérhet; részt vehet a projektfejlesztésben és a kedvezményezett kérelmére a projektmenedzsment tevékenységek ellátásában.

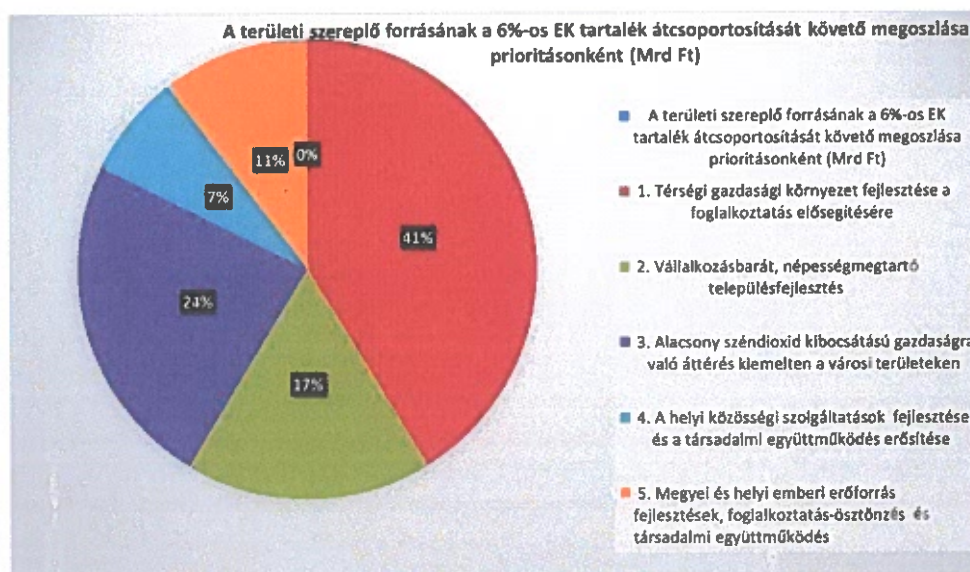
A TOP különböző intézkedéseinek felhívásait az Irányító Hatóság készítette elő a területi szereplők észrevételei és a szaktárcák koncepciója alapján. Az így kialakított felhívások újbóli egyeztetés céljából megküldésre kerültek a területi szereplőknek.

2025-ben az előterjesztés készítéséig a TOP keretében új felhívás már nem került meghirdetésre.

Intézkedések és forráskeretek

A Békés vármegyei ITP teljes 7 éves forráskerete „A 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék vármegyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról” szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat 2. melléklete értelmében 57,94 milliárd forint európai uniós támogatás volt hazai társfinanszírozással együtt.

2019 márciusában a TOP Irányító Hatósága elkészítette a megyék aktuális forráskimutatását, mely az eredményességmérési keret átcsoportosításán túl már figyelembe vette a prioritások maradványösszegeit és a bekövetkezett árfolyamváltozást tekintettel arra, hogy a 2014-2020 közötti programozási időszakra vonatkozó indikatív támogatási keretösszegekről szóló 1135/2019. (III. 18.) Korm. határozatban elfogadásra került a TOP 1-7. prioritásainak árfolyamváltozással módosított indikatív támogatási keretösszege, amelynek következtében a TOP hét éves kerete 1231,37 milliárd forint keretösszegről 1266,60 milliárd forint keretösszegre emelkedett. Ezzel összefüggésben a Békés vármegyei ITP 7 éves forráskeretét az Irányító Hatóság kiegészítette 5,162 Mrd Ft-tal.

Forrás: ITP 2014-2020 2.6

A forráskerethez 3 felhívás esetén további hazai forrásokat rendeltek. A TOP-2.1.3-16 „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” c. felhívásán keresztül került biztosításra az eredetileg Magyar Falvak Program keretében tervezett csapadékvíz-elvezetési pályázati lehetőség az 5000 fő lakosság számot meg nem haladó települések részére. A csapadékvíz-elvezető rendszerek kialakítása és rekonstrukciója céljából Békés megyében 1,5 milliárd Ft összegű forrás került meghirdetésre, ezzel hozzájárulva a Magyar Falu Program célkitűzéseéhez. A Kormány Családvédelmi Akciótervben megfogalmazott célkitűzéseivel összhangban a vármegye számára 2,840 milliárd Ft további TOP többletforrás került biztosításra kifejezetten bölcsődei férőhelyek létesítése céljából tekintettel arra, hogy a vármegyei önkormányzat eltkélt szándéka, hogy valamennyi rendelkezésére álló eszközzel elősegítse a megyét jellemző demográfiai folyamatok kedvező

irányba fordítását. Békés Vármegye Integrált Területi programja szorosan kapcsolódik a Kormány azon fejlesztési céljához, melyről a 1731/2018. (XII. 18.) Korm. határozatban döntött. Ebben a kerékpározás növekvő népszerűségére és fenntarthatósági, klímavédelmi, turisztikai, nemzetgazdasági, továbbá egészségügyi szempontokra tekintettel támogatja a kiemelt kerékpáros útvonalhálózat fejlesztését, s ennek érdekében gondoskodik a kiemelt kerékpáros projektek finanszírozásáról a 2019–2021. évek közötti időszakban. Ezzel összefüggésben a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedésen 2,020 milliárd forint nagyságú többletforrás felhasználása nyílt lehetőség kiemelt eljárásrendben.

TDP prioritások	1. Tervezői gazdálkodási tevékenység fejlesztése a foglalkoztatás előmozdítására			2. Vállalkozások, vállalkozások tevékenységének előmozdítása	3. Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságok való életének előmozdítása	4. A helyi gazdaságok tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	5. Megyei és helyi önkormányzatok foglalkoztatási tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében						
TDP prioritások leírása	1.1. Helyi gazdaságok tevékenységének előmozdítása	1.2. Tervezési és költségvetési tevékenység előmozdítása	1.3. A gazdasági tevékenység előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	1.4. A foglalkoztatás előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	2.1. Vállalkozások tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	3.1. Fogyasztói tevékenység előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	3.2. Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságok tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	4.1. Egyszerűsített vállalkozások tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	4.2. A szociális gazdaságok tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	4.3. Lakossági vállalkozások tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	5.1. Foglalkoztatási tevékenység előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	5.2. A lakossági vállalkozások tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében	5.3. Helyi gazdaságok tevékenységének előmozdítása és a munkahelyek megőrzése érdekében
Feladat leírása: Széchenyi Programterv	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP	EFOP
1400/2018. (VI. 5.) Korm. határozat	6,296	5,175	3,709	4,572	10,721	5,461	8,130	1,560	1,340	1,080	4,738	0,406	1,094
1412/2018. (VI. 5.) Korm. határozat	6,892	5,771	4,305	4,956	10,078	5,133	8,573	1,466	1,166	1,580	4,426	0,588	1,010
1413/2018. (VI. 5.) Korm. határozat					1,500								
1414/2018. (VI. 5.) Korm. határozat				2,840									
1415/2018. (VI. 5.) Korm. határozat						1,020							

Forrás: ITP 2014-2020 2.6

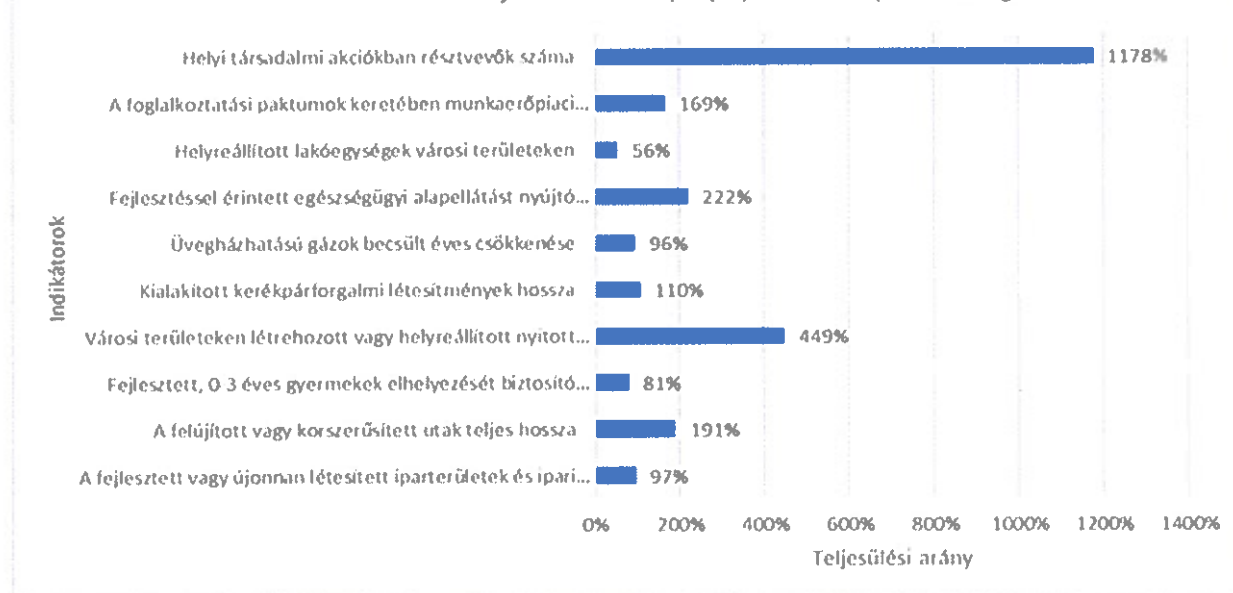
A területi kiválasztási rendszerben meghirdetett felhívásokra beérkező támogatási kérelmek elbírálása érdekében döntés-előkészítő bizottságot (DEB) hozott létre a TOP Irányító Hatósága, amiben a vármegyei szintnek a támogathatóságról a projektek területi szempontok szerint történő értékelésével kellett döntenie, ezt egészítette ki a független, állami projektértékelők szakmai szempontú értékelése.

Forrásfelhasználás vizsgálata

A forrásfelhasználással kapcsolatos részletes vizsgálat a ciklus teljes lezárását követően készül el a programmonitoring tevékenység keretében.

A vármegyei ITP-ben a megyéknek a megítélt forrásokhoz mérten eredményindikátorokat kellett vállalnia, melynek időközi mérésére az Irányító Hatóság részéről 2018. év végén került sor.

TOP indikátorok teljesülési aránya (%) 2025.szeptemberig

Forrás: saját szerkesztés IH adatszolgáltatás alapján (2025.09.24.)

„A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe” indikátor tekintetében a vármegye a 2023. évre 102,36 ha indikátor érték teljesítését vállalta, a szerződéses állomány szerinti vállalási érték 2023. évre 111,03 ha. Ehhez mérten 2025.év szeptemberéig 97%-os teljesítéséről beszélhetünk és 99,68 ha -os tényértékek kerültek rögzítésre.

A „Felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza” indikátor esetén a 2025. szeptemberéig megvalósult 48,48 km a 2023. évi célérték 191%-os teljesítését jelenti.

A „Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma” indikátor Békés vármegye által teljesítendő 2023. évi célértéke 852 db férőhely. A települések által 2025. őszéig teljesített indikátor 693 fős értéke elmaradt az előzetesen vállaltaktól (annak csupán 81%-át éri el), melynek legfőbb oka, hogy a TOP-1.4.1-15 és TOP-1.4.1-16 számú felhívások esetében a fő cél új bölcsődei férőhelyek kialakítása, fejlesztése lett volna, azonban a megkötött Támogatási Szerződések jelentősebb része óvodák felújítására, bővítésére fókuszált. Az indikátor teljesülését segítette elő a 2840 millió Ft keretösszeggel 2019. évben megjelentetett TOP-1.4.1-19 számú felhívás, mely már kizárólag a bölcsődei férőhelyek fejlesztésére került meghirdetésre. A későbbi benyújtások miatt 15 db projekt még 2023-ban is megvalósítás alatt volt. A szerződéses állomány szerinti vállalási érték 81%-os teljesülést ígér, de a célérték teljes mértékű elérésére a 3 szakaszos meghirdetés ellenére sem számíthatunk.

A „Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek” indikátor 2023. évi 95 128,32 m² –es célértékéhez viszonyítva 449%-os teljesítésénél tart a program 2025-ben messze meghaladva a célértéket.

A „Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza” a 2023. évi 48,25 km-es célértékhez viszonyítva 2025 közepén a megvalósítás 110%-on állt.

Az „Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése” indikátor 2023. évi célértéke megvalósításában a 2025 őszi adatok alapján 96%-on álltunk.

A megyében a „Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma” indikátor teljesülésében a 2023. évi 63 db-os célértéket nézve 2025.év szeptemberében 140 db megvalósult ellátási számmal 222%-on állunk.

A „Helyreállított lakóegységek városi területeken” indikátor teljesülését erősen nehezítette, hogy a kiszolgáló TOP-4.3.1-16 számú ERFA felhívás megvalósítása összekapcsolódott a TOP-5.1.2-15 számú ESZA felhívással, továbbá a COVID-19 járványhelyzet komoly átütemezéseket tett

szükségessé a személyes találkozásokkal járó tevékenységeket érintően. A 2023.évi 89 lakóegységnyi célérték elérése előzőek tükrében nem valószínűsíthető, a 2025.szeptemberi adatok szerint jelenleg mindössze 56%-os a teljesülés, ami a forrásarányos indikátortervezés megalapozottságának hibáit veti fel és a következő ciklusra nézve fokozott körültekintést tesz indokolttá.

Az „*A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma*” Integrált Területi Program szerinti 2957 fős indikátorvállalása a vármegyei és a 9 db helyi paktum együttes vállalását várja. A COVID-19 vírus 2020. évi megjelenése, illetve 2021. évi tetőzése ezen, foglalkoztatást segítő projektek megvalósításának a fontosságát erősítette. Az aktuális adatok alapján megállapítható, hogy a 2023. évi célértéket 169%-os értékkel túlteljesítette a vármegye.

A „*Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma*” 2023. évi célértéket, 9114 főt 1178%-os értékkel túlteljesítette a program 2025 őszig. A túlteljesítés nagyságrendje az indikátorszámítás módszertanával kapcsolatosan vet fel a jövőre nézve kérdéseket.

Költségnövekmények kezelése

A projektek megvalósítása során felmerült költségnövekményekről a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 86. § és 87. § (1) bekezdés c) pontjában, továbbá az európai uniós forrásból finanszírozott egyes projektek költségnövekménye támogathatóságáról szóló 17/2017. (II. 1) Korm. rendelet (a továbbiakban: költségnövekmény rendelet) 3. §-ában foglaltakra figyelemmel az Irányító Hatóság saját hatáskörben dönt vagy Kormánydöntésre küldheti. A többlettámogatási igény döntéshozó elé történő terjesztéséhez szükséges a területi szereplő támogatásra vonatkozó állásfoglalása.

Az IH kimutatása szerint vármegyénkben 2025 szeptemberig a TOP felhívások kapcsán 225 db költségnövekmény tekintetében született pozitív döntés, 3 db kérelem ügye folyamatban van és 15 esetben elutasította a kérelmet a támogató. 186 db kérelem 7,2 Milliárd Ft összegben a TOP forráskeretét terhelte meg, további 49 esetben cc 1 Milliárd Ft-nyi, az operatív program által nem támogatható költségnövekmény a hazai költségvetés XIX.fejezeti előirányzata terhére került támogatásra. 30 db projekt második költségnövekmény igénye is támogatva lett, 2 db pályázat esetében a harmadik többlettámogatásra is szükség volt a megvalósíthatóság érdekében.

Projektmenedzsment tevékenység

Békés Vármegye Önkormányzata és annak Hivatala a TOP projektek megvalósításában 2017.05.01.-től vesz részt. A vármegye valamennyi, azaz 9 járásában főként települési önkormányzatoknak, de országos önkormányzatnak, egyházközségnek és kft-nek is látott el projektmenedzsmenti feladatot konzorciumi együttműködés formájában.

2024. évben az Önkormányzat és Hivatalának saját projektjein kívül, 15 partner vonatkozásában 31 projekt vonatkozásában, 2025-ben 4 partner 6 projektje számára lát/ott el projektmenedzsmenti feladatokat.

Határozati javaslat:

Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlése elfogadja a Békés Vármegye Önkormányzata 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjának végrehajtásáról szóló beszámolót.

Felelős: Molnár Sándor elnök

Határidő: azonnal

Békéscsaba, 2025. november 26.

Molnár Sándor